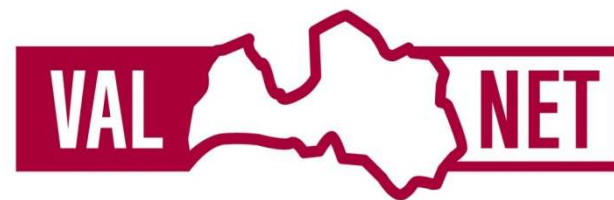

Neformālās un informālās (ikdienējās) mācīšanās rezultātu atzīšana

**Val-Net projekta darba grupa
Salaspils, 2012.gada 7.novembris**

Mūžizglītības sistēma

Izglītība, mācīšanās

Formālā

www.shutterstock.com · 12110281

Neformālā

Informālā

Ārpus formālās izglītības

FUNTUG.COM

Rezultāti

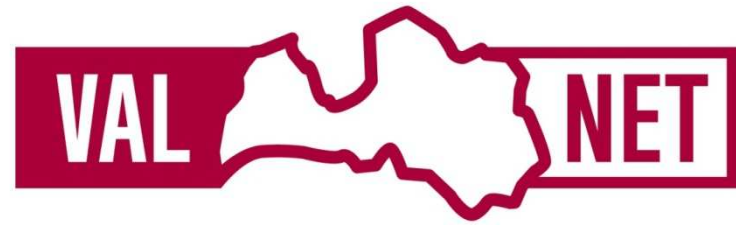
“Arī viņa tieksme uz amatniecību ir apbrīnojama. Nerunājot par to, ka latvietis pats sev izgatavo visādus mājsaimniecības un zemkopības rīkus, izņemot dzelzs izstrādājumus, viņu vidū ir daudz visāda veida amatnieku, kas gandrīz visi bez apmācības kļuvuši par tādiem un ko bieži pamatoti vērtē augstāk par vāciešiem. Dažkārt viens un tas pats cilvēks prot pat vairākus amatus. Tā A. muižā es redzēju kādu cilvēku, kas bija mūrnieks, zirgu kalējs un atslēdznieks, kā arī otru, kas bija dzirnavnieks, namdaris, galdnieks un dreimanis un strādāja tik labi, ka viņa kungiem pat vissmalkākajiem darbiem reti ievajadzējās vācu amatnieka.

(..) Vēl piemērs, kā veicina īstu mākslas talantu starp latviešiem. –mindē skolotājs latvietis bez kaut kādas pamācības izgatavoja ļoti labi skanošas ērģeles ar koka stabulēm.”

Garlībs Merķelis.

Latvieši, sevišķi Vidzemē, filozofiskā gadsimteņa beigās. (1796.gads)

Mācīšanās rezultāti

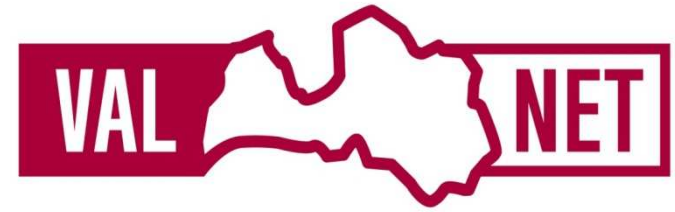
- **Zināšanas, prasmes, kompetences**

Nav tik svarīgi, kur un kā iegūtas

Tās ir mūsu nacionālā bagātība, mūsu resursi

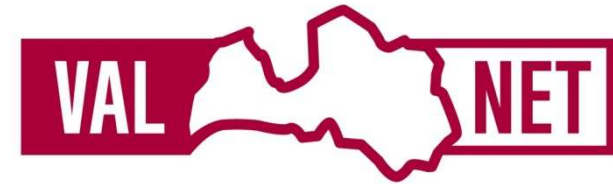
Mācīšanās rezultātu atzīšana – termins

- Ārpus formālās izglītības iegūto prasmju, kompetenču apstiprināšana, pielīdzināšana, atzīšana
- Validation (of non-formal and informal learning outcomes)
- Recognition (of prior learning) – RPL
- Accreditation

Process + Rezultāts

Atzīšana – rezultāts

**No formālās izglītības puses –
diploms, kvalifikācija, kredītpunkti**

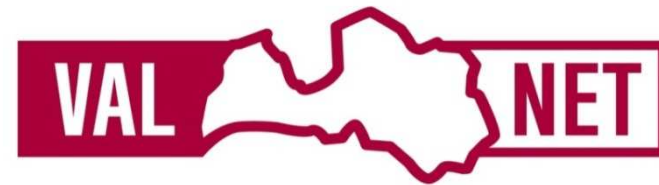
(vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā)

Citi atzīšanas mehānismi

- Neformālajā izglītībā, interešu izglītībā, darba tirgū;
- ES izstrādāti instrumenti

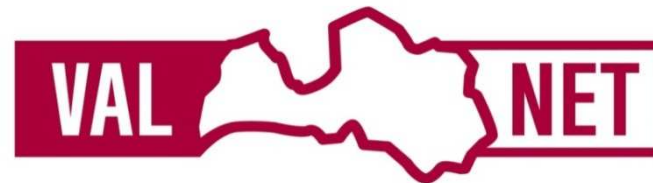
Atzīšana – process

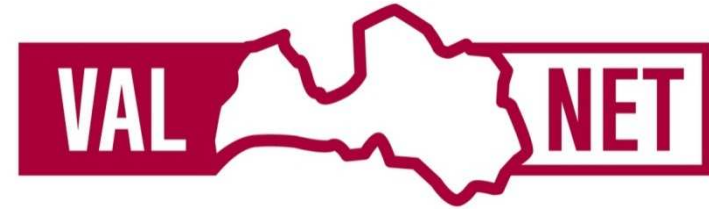
- Apzināšanās, apzināšana
- Dokumentēšana
- Novērtēšana
- Atzīšana

Ko un kāpēc mēs – Val-Net - darām

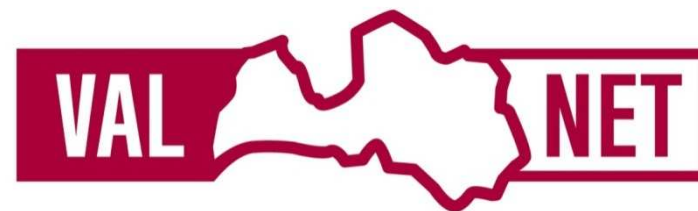
- Latvijā atzīšanas sistēma sāk veidoties;
- Atzīšana - ES izglītības politikas aktualitāte;
Kāpēc?
- Val-Net : EK deleģējums un atbalsts veicināt sistēmas veidošanos Latvijā; Kā?

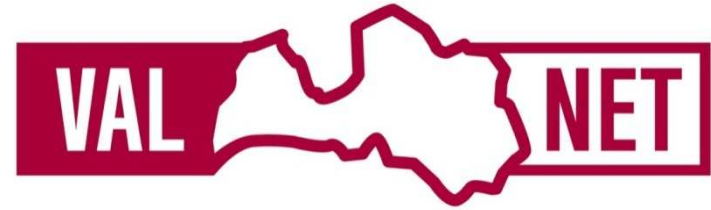
Mūsu darba mērķi

- Apkopot informāciju par to, kas paveikts atzīšanas jomā – izplatīt to Latvijā un Eiropā;
- Apzināt un popularizēt labās prakses piemērus;
- Veicināt Eiropas pieredzes izmantošanu;
- Popularizēt ES izstrādātos instrumentus;
- Veidot ilgtspējīgu informācijas apmaiņas mehānismu mājas lapa (www.valnetlatvija.eu)
- sadarbības/informācijas tīkls

Mērķa grupas

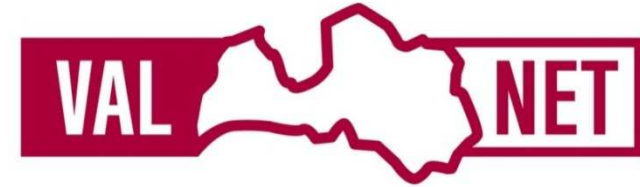
- Tie, kas tiešā veidā saistīti ar atzīšanas sistēmas veidošanu (politikas un prakses līmenis):
IZM, IKVD, u.c.; formālās un neformālās izglītības iestādes, utt.
- Tie, kas var veicināt un atbalstīt – pašvaldības, darba devēji, sociālie partneri, nozaru pārstāvji, bibliotēkas, utt.

Tīkla dalībnieki var

- Izteikt priekšlikumus, viedokli par atzīšanas jautājumiem;
- Lūgt informāciju no citiem;
- Dalīties ar savu informāciju;
- Dalīties ar prakses piemēriem;
- Izplatīt informāciju savās mērķa grupās; utt.

Pirmais solis – apzināties savu (savas organizācijas) saistību ar atzīšanas jautājumiem

Normatīvie dokumenti

- **Vispārējā izglītībā - Ministru kabineta noteikumi Nr.149**, 2012.gada 28.februārī “Noteikumi par kārtību, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un atskaitīti no tām, un obligātajām prasībām pārcelšanai uz nākamo klasi”.
- **Profesionālā izglītībā - Ministru kabineta noteikumi Nr.146**, 2011.gada 22.februārī “Kārtība, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci”.
- **Augstākā izglītībā - Ministru kabineta noteikumi Nr.36**, 2012.gada 10.janvārī „Iepriekšējā izglītībā un profesionālā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas noteikumi”.
- **Ministru Kabineta noteikumi Nr.142**, 2012.gada 28.februārī "Grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanas kārtība" [stājas spēkā 02.03.2012.].

Katrā ES dalībvalstī – ir izvirzīti vairāki kvantitatīvie mērķi (indikatori), kas dalībvalstīm, tajā skaitā arī Latvijai, būtu jāsasniedz līdz 2020.gadam:

- Samazināt izglītību priekšlaicīgi pametušo (early school leavers) skaitu līdz 10%;
- Palielināt iedzīvotāju (30-34 gadu vecumā) ar augstāko izglītību īpatsvaru līdz 40%;
- Nodrošināt, ka vismaz 15% no iedzīvotājiem 25-64 gadu vecumā piedalās pieaugušo izglītībā.
- **Nodrošināt, lai līdz 2015.gadam tiktu izveidota valsts sistēma neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanai, nodrošinot visiem iedzīvotājiem iespēju, ka tiek atzītas viņu zināšanas, prasmes un kompetences neatkarīgi no vides, kādā mācīšanās notikusi.**

Efektīva prakse: cilvēks

- Atzīšanas procesa centrā ir cilvēks. Jānodrošina, lai ikvienam būtu iespēja izmantot atzīšanu, un īpaši svarīgi ir radīt motivāciju šā procesa uzsākšanai, jāsniedz atbalsts informācijas, padomu un norādījumu veidā.
- Metodes, kuras izmanto neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanai, būtībā ir tādas paša kā formālajā izglītībā un tās jāizmanto ievērojot neformālās un izglītības specifiku un nestandarta raksturu.

Efektīva prakse: organizatoriskā perspektīva

Galvenās ieinteresētās puses neformālās un ikdienējās izglītības vērtēšanas iespēju nodrošināšanā:

- formālās izglītības sistēma;
- pieaugošo izglītības iestādes; jauniešu organizācijas;
- brīvprātīgo organizācijas; arodbiedrības;
- Uzņēmumi, darba devēji, tirdzniecības, rūpniecības un amatnieku organizācijas, nodarbinātības dienesti u.c.

Dažādo atzīšanā iesaistīto struktūru darbība ir jākoordinē, izmantojot institucionālu sistēmu.

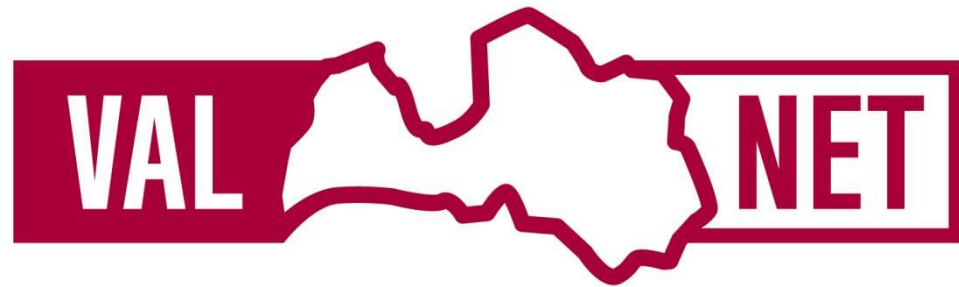
Svarīgi ir šādi faktori:

- Apmācības un profesionāls atbalsts iesaistītajam personālam, lai atbalstītu politiku un ievērotu normatīvos aktus;
- Pietiekami finansiālie un cilvēku resursi;
- Partnerības sadarbība un konsultācijas;
- Skaidru atsauces punktu lietošana, piemēram, standarti un kvalifikāciju līmeņi;
- Uz mācīšanās rezultātiem balstītu metodoloģiju attīstīšana;
- Kvalitātes nodrošinājums, novērošana un novērtēšana, lai nodrošinātu godīgumu un nostiprinātu uzticību;
- Mācīšanās no citiem un dalīšanās ar pieredzi.

Šķēršļi, kas varētu traucēt veiksmīgi attīstīt neformālās un ikdienējās izglītības vērtēšanas sistēmu:

- Pieejamie resursi ir nepietiekami vērtēšanas sistēmai un tās uzturēšanai, neskaidrība plānošanā;
- Nepietiekama izglītība, izpratne par vērtēšanu atbildīgajam personālam;
- Sadarbības trūkums starp ieinteresēto pušu grupām;
- Uzņēmumu intereses trūkums par vērtēšanas procesu;
- Augsta uzticība formālās izglītības vērtēšanas tradīcijām un kultūrai;
- Priekšstats, ka neformālās un ikdienas izglītības vērtēšana ir gara un sarežģīta procedūra.

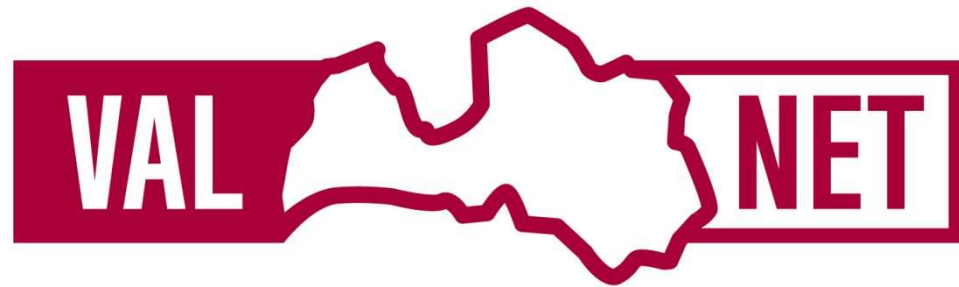

Val-Net projektu realizē 5 partneri:

- **Latvijas Nacionālā bibliotēka**
- **Mācību un konsultāciju centrs Baltic Bright**
- **Valsts izglītības satura centrs**
- **Latvijas pieaugušo izglītības apvienība**
- **Gulbenes bibliotēka**

Asociētais partneris – izglītības apvienība IFORTUM

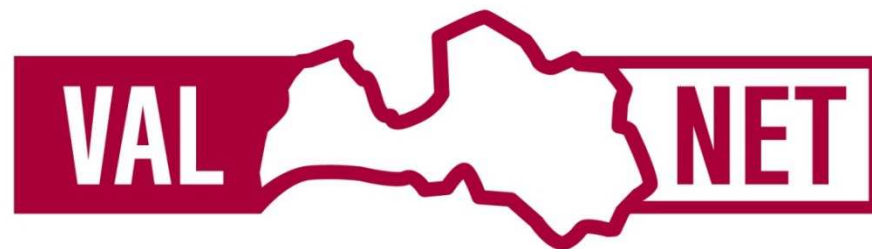

1. Kādā veidā neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātu atzīšana ir aktuāla:

- Jums personīgi;
- Jūsu organizācijai/darba vietai

2. Kā sabiedrībā veicināt izpratni par neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātu atzīšanu?

Paldies!

Marta Dziļuma,
LNB projektu vadītāja

Antra Sprudzāne,
Gulbenes bibliotēkas direktore

